

Memorandum 2018

Werk maken van een warme, diverse en inclusieve gemeente

De Lovie vzw gelooft in een warme, diverse en inclusieve samenleving waar iedereen meetelt. Daar werken we elke dag aan mee. Anno 2018 ondersteunt De Lovie vzw in de Westhoek meer dan 700 zorgvragers met directe ondersteuning, op het vlak van wonen, dagbesteding, vrije tijd, ambulante zorg enzovoort. Daartoe beschikken we over een team van 680 medewerkers die zich dag in dag uit inzetten voor kinderen en volwassenen met een verstandelijke handicap, ook in uw gemeente. Werk maken van een warme, zorgzame samenleving ligt ons nauw aan het hart. Dit is ook in uw gemeente een belangrijke opdracht voor elke lokale bestuurder. Het thema 'welzijn' is actueler dan ooit aanwezig in de gemeente door de inkanteling van de OCMW's.

De Lovie vzw vraagt in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen de nodige aandacht om voor de volgende bestuursperiode nog meer werk te maken van een warme, diverse en inclusieve gemeente. Daarom dit memorandum 2018.

Een warme gemeente, wat is dat?

In een zorgzame, solidaire, warme gemeente zorgen mensen voor elkaar. Dat is mee ons streefdoel. Gemeenten maken werk van een goed leefklimaat, waar iedereen een kwaliteitsvol leven kan uitbouwen. Bepaalde kinderen en volwassenen met een specifieke ondersteuningsbehoefte (een handicap, psychische kwetsbaarheid, verontrustende opvoedingssituatie, armoede, enz.) hebben nood aan extra maatregelen en ondersteuning. Indien dit niet kan in de natuurlijke context, zijn specifieke welzijnsvoorzieningen en initiatieven in de gemeente onmisbaar. En deze zorg moet telkens kwalitatief, performant, rechtvaardig, relevant en toegankelijk zijn. Werken aan een warme samenleving betekent niet alleen werken aan welzijn.

In het lokale beleid is een 'health and wellbeing in all policies' beleid volgens ons een must om de gemeente een fijne plek voor iedere burger te maken. Bij de inrichting van de gemeente of stad, het mobiliteitsbeleid, het lokale aanbod aan diensten en voorzieningen, het woonbeleid, het ondersteunen van lokaal ontwikkelde projecten die sociale isolatie tegengaan en sociaal kapitaal versterken,... liggen belangrijke aanknopingspunten voor het lokale bestuur om ongelijkheid structureel aan te pakken. Samen met de lokale organisaties én het middenveld heeft het lokaal bestuur een belangrijke impact op de dagelijkse leefomgeving van mensen.

De Lovie vzw en vele andere welzijnsorganisaties als belangrijke partner in het lokale welzijnsbeleid

Burgers geven de voorkeur aan lokale welzijnsinitiatieven. Ze willen snel gepaste ondersteuning krijgen, en dit liefst zo dicht mogelijk bij hun eigen woon- en leefomgeving. Een samenwerking tussen de gemeente en (lokale) welzijnsvoorzieningen is daarom noodzakelijk. Iedere gemeente legt daarin eigen accenten en is op diverse manieren betrokken: via de steun aan mantelzorg, het stimuleren van het engagement dat vrijwilligers opnemen in de zorg voor anderen, het steunen van initiatieven van lokale verenigingen en organisaties actief in het domein van welzijn en zorg.

Het **decreet Lokaal sociaal beleid, het Geïntegreerd breed onthaal** en de **reorganisatie van de eerstelijnszorg** hebben tot doel te verzekeren dat iedereen een gelijke toegang verkrijgt tot sociale dienst- en hulpverlening in de buurt. Dit moet de toegankelijkheid en continuïteit van zorg verbeteren. Heel wat gemeenten hebben ondertussen reeds een **Sociaal Huis en een Huis van het Kind**. Partnerschap tussen lokale besturen, gezondheidsactoren en welzijnsorganisaties wordt via de intrede van deze structuren en de samenwerkingsverbanden en projecten die hieruit voortvloeien meer en meer realiteit.

Partnerschap is de rode draad doorheen dit memorandum. De Lovie vzw en ook andere welzijnsvoorzieningen willen graag als partner fungeren van lokale besturen om onze expertise te delen en de snelle wijzigingen binnen het welzijnslandschap te helpen begrijpen en te vertalen naar een lokaal niveau. Accurate en specifieke kennis over onze organisatie en hun doelgroep, over de relevante wetgeving alsook over de knelpunten van de doelgroep binnen dienstverlening is nl. van wezenlijk belang om gedegen beleidskeuzes te maken. Wij willen het lokaal bestuur hierin graag bijstaan. We geloven er steevast in dat publieke en private non-profit initiatieven elkaar dienen te versterken en aan te vullen vanuit ieders expertise.

Een warm lokaal beleid, dat is:

- het resultaat van de **(intersectorale) samenwerking en participatie** tussen lokale besturen, lokale actoren en gebruikers. Participatie betekent dat er een constructief overleg is, waar er voldoende openheid is voor kritische en onafhankelijke stemmen én de bereidheid om in dialoog te gaan.
- het **leren kennen van de actoren** binnen de gemeente (waaronder de organisaties werkzaam in jeugdhulp, kinderopvang, gehandicaptensector); dit is onontbeerlijk voor het welslagen ervan.
- gesprekken tussen actoren in de gemeente **faciliteren** zonder deze per se inhoudelijk mee te bepalen.
- ook **samenwerken met andere lokale besturen**, om zo te komen tot een gedragen bovenlokale visie. Een zeer divers standpunt m.b.t. welzijn is nefast voor (welzijns-)organisaties én de gebruikers van de dienstverlening die over diverse gemeenten gesitueerd zijn. Denk bijvoorbeeld aan de lokaalspecifieke werking van OCMW's, die zorgt voor ongelijkheid in de toekenning van ondersteuning (bv. leefloon) voor personen in een kwetsbare situatie.
- een beleid met lokale (welzijns-)actoren als **partner in ruimtelijke planning en infrastructuur**. De gemeente kan ook helpen bij het realiseren van aangepaste infrastructuur voor de voorzieningen, door bijvoorbeeld voldoende blauwe zones te voorzien in de ruimtelijke planning. Daarnaast vragen we om geen onnodige stedenbouwkundige verplichtingen op te leggen, die vaak financieel zwaar om dragen zijn voor initiatiefnemers. Tevens moet een gemeente oog hebben voor welzijnsorganisaties tout court wanneer ze de brandweervoorschriften en bepalingen inzake het afvalbeleid opmaakt.

Dit memorandum wil de lokale besturen van de Westhoek op het vlak van welzijn stimuleren om deze adviezen om te zetten in actie. Voor De Lovie vzw zijn het sociaal ondernemerschap en het uitbouwen van een kwaliteitsvolle en toegankelijke dienst- en hulpverlening cruciale uitgangspunten. Als regionale welzijnsorganisatie formuleren we hierover aanbevelingen met bijzondere aandacht voor de specifieke welzijnssectoren waarin we actief zijn.

Welzijnsorganisaties zijn belangrijke werkgevers in je gemeente

De Lovie vzw is één van de vele welzijnsgerichte ondernemingen die actief zijn in de Westhoek. Zoals De Lovie zijn zij van onmisbaar belang voor de lokale gemeenschap en de streek. Ze werken elke dag aan de maatschappelijke noden op lokaal niveau en richten zich op mensen in een kwetsbare positie in de samenleving. Vanuit een gemengde financiering zorgen ze als welzijnsgerichte ondernemingen voor een betaalbaar, toegankelijk én kwaliteitsvol aanbod voor iedereen. Winst is geen drijfveer en overschotten worden geherinvesteerd in functie van het sociale doel. Zo dragen ze hun steentje bij aan een zorgzame samenleving.

Daarenboven zijn welzijnsgerichte ondernemingen een surplus voor de sociaaleconomische welvaart: ze creëren veel tewerkstelling en stimuleren de streekeconomie. Steeds meer mensen zoeken een job in deze groeiende sector dichtbij huis en vinden er een duurzame tewerkstelling. Een sterke inbedding van deze organisaties in de lokale economie is belangrijk. Om ook in de toekomst de bijdrage van welzijnsgerichte ondernemingen tot onze sociaaleconomische ontwikkeling te garanderen, vragen wij aan het gemeentebestuur om:

- de welzijnsgerichte ondernemingen maximaal te ondersteunen en hun dienstverlening te faciliteren;
- structurele samenwerkingsverbanden af te sluiten met welzijnsgerichte ondernemingen;
- op structurele basis te overleggen met welzijnsgerichte ondernemers om zo mogelijkheden en uitdagingen samen te kunnen aanpakken;
- welzijnsgerichte voorzieningen een duidelijke plaats te geven binnen ruimtelijke uitvoeringsplannen;
- accommodatie ter beschikking te stellen en/of bij bouwplannen te ondersteunen;
- de structurele financiering van welzijnsgerichte ondernemingen te versterken om hun maatschappelijke dienstverlening te garanderen;
- de welzijnsgerichte onderneming als bevoorrechte partner in dienstverlening te bekijken.

Warme gemeenten, inclusieve gemeenten

Een warme gemeente is voor ons ook een inclusieve gemeente, waar álle burgers integraal deel van uitmaken. Hindernissen voor **sociale inclusie** moeten dan ook worden weggewerkt, zodat iedereen naar best vermogen kan deelnemen aan het maatschappelijk leven. Dit veronderstelt een mentaliteitswijziging en houdt daarom een grote **uitdaging** in voor álle maatschappelijke actoren. De Lovie vzw wil hieraan meewerken en heeft daarvoor partners nodig. De gemeente vervult daarin een cruciale rol.

De Lovie vzw wil graag de gemeenten hierin ondersteunen door te participeren in adviesraden of andere overlegorganen alsook af te stemmen en expertise binnen te brengen binnen het Breed Geïntegreerd Onthaal (GBO). Ook binnen aanleunende, intersectorale domeinen zoals huisvesting, vrijetijd, mobiliteit, enz. kunnen wij onze expertise binnenbrengen. Op die manier kunnen we samen de vermaatschappelijking van de zorg in de gemeente realiseren.

De Lovie vzw biedt in haar kerntaak ondersteuning voor personen met een verstandelijke handicap. De voorbeelden die we hierbij geven zijn dan ook gericht op deze doelgroep, en dienen ter illustratie van een breder inclusief verhaal. Onze voorstellen voor een inclusieve warme gemeente gelden dus ook voor andere doelgroepen die uit de boot dreigen te vallen. Denk maar aan personen die leven in armoede, personen met een migratie-achtergrond, personen met een psychische kwetsbaarheid, enz.

Een inclusieve gemeente is volgens ons:

- een **toegankelijke gemeente**
 - met een toegankelijke gemeentelijke dienstverlening. Denk maar aan een geïntegreerd breed onthaal met specifieke aandacht voor mensen met een handicap. We spreken dan niet alleen over de fysieke toegankelijkheid van gebouwen, maar ook over de begrijpbaarheid van de dienstverlening of van documenten.
 - met toegankelijke (openbare) diensten in (en tussen) gemeenten zoals o.a. het openbaar vervoer, de infrastructuur van cultuur-, sport- en vrijetijdfaciliteiten (G-sport), van (jeugd)verenigingen, sportclubs en vrijetijdsorganisaties. Ze moeten hiervoor de samenwerking met welzijnsvoorzieningen behartigen. Financiële tegemoetkomingen zoals

cultuur- en vrijetijdscheques kunnen de financiële drempel (omwille van een vervangingsinkomen) verlagen en hen de kans geven om volwaardig te participeren aan de samenleving. De gemeente kan eigen bestaande initiatieven inzake vervoer- of maaltijdservice die zij vaak voorziet voor bejaarden ook open gaan stellen voor mensen met een beperking.

- met initiatieven waar iedereen welkom is. Het lokaal bestuur kan de buurtwerkingen faciliteren en aanmoedigen om toegankelijk te zijn voor iedereen. En andersom kan ook: De Lovie vzw toont zich zeker bereid om onze deuren te openen voor de buurt door lokale activiteiten te laten doorgaan binnen de muren van een voorziening met expliciete aandacht voor participatie van bewoners bij die activiteiten. Het lokale bestuur kan deze wisselwerking faciliteren.
- Een gemeente die **een rolmodel is inzake tewerkstelling** van personen met een handicap. Gemeentepersoneel moet een doorsnede zijn van de maatschappij, waartoe ook personen met een handicap behoren. Wanneer gemeenten personen met een handicap tewerkstellen of ze een zinvolle taak bieden in het kader van begeleid werken, wil De Lovie vzw hiervoor de expertise en begeleiding voorzien.
- Een gemeente waar **iedereen welkom is om te leven**. Aangepaste woningen zoals co-housing en diverse gemengde woonvormen in een gewone leefomgeving zijn daarbij belangrijk. De gemeente kan de samenwerking tussen De Lovie vzw en sociale huisvestingsmaatschappijen faciliteren. Het lokaal toewijzingsreglement van sociale huisvesting wordt immers door de gemeente bepaald. Voor specifieke noden kan een doelgroepplan worden opgemaakt door de gemeente in samenwerking met De Lovie vzw en andere welzijnsactoren.
- Door de omschakeling naar persoonsvolgende financiering bij personen met een handicap zullen **woon- en leefkosten** moeten aangerekend worden in residentiële voorzieningen zoals De Lovie vzw dewelke mogelijks niet meer gedekt zijn door de inkomstencorrectie van voordien (op niveau van het VAPH). De kans is reëel dat meer mensen een beroep zullen doen op het OCMW voor steunaanvragen en schuldenproblematieken. Daarom is het als lokaal bestuur ook belangrijk om mee te pleiten bij de federale overheid voor een voldoende hoge (cfr. Europese armoedegrens) vervangingsinkomen dat de basisbehoeften (huisvesting, leefkosten, ...) kan dekken.

De gemeente als facilitator voor vrijwilligerswerk

Solidariteit tussen mensen drukt zich bij uitstek uit in een vrijwillig engagement. Vele mensen zetten zich binnen de gemeente vrijwillig in en leveren een belangrijke bijdrage aan het gemeentelijk weefsel, wat moet ondersteund worden door een lokaal duurzaam vrijwilligersbeleid. Elk gemeentebestuur dient een trekkersrol op te nemen binnen de kaders van de federale en Vlaamse regelgeving om het vrijwilligerswerk in zijn gemeente financieel, operationeel en promotioneel te faciliteren en te stimuleren. Zo maak je als gemeente zichtbaar dat je vrijwilligerswerk belangrijk vindt en help je tegelijkertijd de diverse (welzijns)organisaties die beroep doen op tal van vrijwilligers.

Kwaliteitsvolle ondersteuning voor ieder gezin

Het lokaal sociaal beleid moet zorgen dat binnen elk gezin zowel kinderen als ouders de kans krijgen om te groeien als persoon. Dit beleid moet kansen creëren voor élk kind en élke ouder om het beste uit zichzelf te halen. Soms is er ook even nood aan ademruimte, aan ontmoetingsplekken voor ouders én kinderen. Deze plekken krijgen op lokaal niveau onder meer invulling in de Huizen van het Kind en de wijkgerichte netwerken. Deze initiatieven en netwerken van opvoedingsondersteuning en bestaande centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning, mobiele en ambulante vormen van jongeren- en gezinsbegeleiding, begeleid zelfstandig wonen,... kunnen en willen veel betekenen voor de lokale behoeften en het beleid terzake. Ze ontwikkelden reeds vele jaren een belangrijke en specifieke expertise in het sociaalpedagogisch ondersteunen van jongeren en gezinnen met specifieke noden. We verwachten dat de gemeenten ook in 2018 blijven inzetten op het versterken en verder uitbouwen van deze initiatieven.

De Lovie vzw als sociale partner die ondersteuning biedt aan gezinnen met personen met (een vermoeden van) handicap of andere zorgvragen, pleit daarom voor een lokaal sociaal beleid:

- met een aanbod van dienstverlening **op maat van ALLE gezinnen** met als oogpunt een toegankelijke hulp- en dienstverlening op maat van elk individu;
- dat uitdrukkelijk aandacht heeft voor **kinderarmoede** en de bestrijding ervan;

- dat **gezinnen** versterkt, ondersteunt en de toegankelijkheid van zorg en welzijn verhoogt en onderbescherming vermijdt;
- dat (financieel) extra inzet op **preventie**;
- met **laagdrempelige en toegankelijke faciliteiten** op wijk- en buurniveau waar ouders (én kinderen) terechtkunnen met een diversiteit aan vragen en onzekerheden;
- met aandacht voor **sociale huisvesting**. Gemeenten kunnen in het lokaal woonbeleid het voortouw nemen;
- met een **Huis van het Kind** als
 - laagdrempelige toeleider van gezinnen naar lokale partners;
 - centrale schakel binnen een goede (intersectorale) afstemming en partnerschap tussen lokaal beleid, lokale (gezins-)ondersteuningsinitiatieven en meer gespecialiseerde initiatieven om zo een mooi aanbod voor gezinnen te ontwikkelen. Het lokaal sociaal beleid kan dit partnerschap faciliteren.
- met aandacht voor **continuïteit van dienstverlening** binnen lokale initiatieven voor (jong)volwassenen in kwetsbare situaties. Denk bijvoorbeeld aan (jong)volwassenen waarbij de begeleiding wegvalt (en opnieuw moet opgestart worden), omdat deze persoon naar een nabijgelegen gemeente verhuist. Ook dan staat de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag centraal binnen de dienstverlening en mag deze nooit de dupe zijn van een (té) lokaal beleid.

Redenen genoeg voor het gemeentebestuur om de welzijnsinitiatieven zoals De Lovie vzw als partners te betrekken bij het lokaal beleid. In meerdere advies- of overlegstructuren willen wij een belangrijke bijdrage leveren.

We rekenen op een positieve samenwerking met de nieuwe lokale bestuursploeg voor de periode 2018-2024!